

Novotná, Jarmila

Rozvoj SVOČ na katedře pedagogiky FF UJEP

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1985, vol. 34, iss. 120, pp. 147-148

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112609>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Na uvedená obecná východiska navazuje rozbor konkrétních výchovně vzdělávacích soustav v socialistických a v některých hlavních kapitalistických státech (III. a IV. kapitola — autor Čestmír Liškař). Jednotlivé soustavy jsou přehledně charakterizovány z hlediska jejich vývoje, jejich struktury a řízení.

V závěrečné kapitole, zpracované Vladimírem Jůvou, je věnována příslušná pozornost historickým a hlavně současným aspektům československé socialistické výchovně vzdělávací soustavy. Ta se zde pojímá jako výsledek nejlepších vývojových výchovných tradic a také jako soustava, která odpovídá současným i perspektivním ekonomickým, politickým, ideovým a dalším požadavkům i potřebám naší společnosti.

Výrazným kladem knihy Úvod do srovnávací pedagogiky je — vedle uměřeného a uspořádaného zpracování souboru informací — metodologická čistota jejího zpracování. Zkoumání, na jehož základě oba autoři dochází k předloženým závěrům, důsledně vychází z marxistické, dialekticko-materialistické teorie poznání. Jednotlivé výchovně vzdělávací soustavy jsou proto charakterizovány jako konkrétní společenské jevy, jež ve své podstatě zásadně odrážejí mnohé determinace: především ekonomickou, politickou, ideovou, ale i sociální a kulturní. Rovněž tak z předloženého pojetí vysvítá jednota tradic, současných potřeb i perspektiv dané společnosti. V práci se také dostatečně rozebírají jak obecné rysy vědního oboru a výchovně vzdělávacích soustav, tak i nezbytné konkrétní prvky, fakta, vztahy a souvislosti uvnitř těchto soustav a i v širších sociálně ekonomických podmínkách jejich existence. Nakonec, v intencích uváděného pojetí, jsou v práci použity a rovněž vysvětleny metody vědeckého poznávání zkoumaného jevu: především vědecké pozorování, studium dokumentů, historické a logické srovnávání, experiment aj. Je třeba říci, že v tomto směru je obsah knihy vlastně velmi vhodnou předlohou pro využití uvedených metod a pro uspořádání i kvalitativní analýzu získaných informací.

Knihou autorů Vladimíra Jůvy a Čestmíra Liškaře bezesporu předává čtenářům ucelený soubor potřebných informací z oblasti srovnávací pedagogiky. Vedle toho svým obsahovým pojetím a formou zpracování působí i motivačně. Může vést a nepochybně vede k probuzení zájmu a aktivní snahy po dalším poznávání a rozvíjení této oblasti. Tak představuje úvod do srovnávací pedagogiky nejen pro adepty učitelských a vychovatelských profesí, ale i pro mnohé pedagogické a další odborné pracovníky.

Libor Hřebíček

Rozvoj SVOČ na katedře pedagogiky FF UJEP

Výchova studentů k tvůrčí práci je nepochybně základní otázkou vysokoškolské pedagogiky. Soudobá vysoká škola nemůže posluchačům poskytnout návod na řešení všech úkolů, které před ní v budoucnu postaví výroba, věda, technika či kultura. Proto zvyšování kvality přípravy vysokoškoláků i jejich společenské odpovědnosti není jenom důležitým požadavkem v období vědecko-technické revoluce, ale stává se i jedním z rozhodujících faktorů úspěšného řešení sociálních, politických i kulturních úkolů v rozvinuté socialistické společnosti.

Příprava budoucího specialisty se stane daleko více účinnější, jestliže do ní bude posluchač sám aktivně zapojen. Z tohoto hlediska je třeba považovat cílevědomou, pedagogicky zabezpečenou a náležitě organizovanou vědeckou a odbornou činnost studentů za vysoce efektivní způsob realizace výchovně vzdělávacího procesu, odpovídajícího vlastně i základním požadavkům pedagogické psychologie. Vědecká a výzkumná činnost posluchačů proto nemůže být nadále pouze projevem iniciativy jednotlivců, ale musí se stát plnoprávnou a neoddělitelnou součástí při formování osobnosti budoucího specialisty. Nenávratně zmizela doba, kdy zapojování studentů do vědecké činnosti bylo spíše výsledkem nadšení a dobré vůle. Tvořivost, fantazie, intuice, schopnost vědeckých přístupů k problematice i schopnost široce využívat vědeckých metod práce by měly být samozřejmými atributy vysokoškolsky vzdělaného člověka. Ke splnění tohoto požadavku je třeba, aby na samotných katedrách byla

utvořena příznivá, tvůrčí a vědecká atmosféra. Mnohé závisí i na schopnosti vysokoškolských učitelů aktivně včleňovat posluchače do tvůrčí práce, předávat jim své znalosti a zkušenosti.

Na katedře pedagogiky filozofické fakulty UJEP je rozvoji studentské vědecké a odborné činnosti věnována dlouholetá systematická pozornost. Úsilí vedoucího studentského vědeckého kroužku je podporováno všemi ostatními pracovníky katedry. Činnost vědeckého kroužku je koncipována tak, aby v maximální míře vedla k tvůrčímu osvojování studijního materiálu, ke zdokonalování teoretických i praktických znalostí i k upevňování návyku soustavně a samostatně pracovat. Kroužek pracuje na principech týmové spolupráce a představuje na našem pracovišti základní formu realizace studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ).

Posluchači katedry pedagogiky se zúčastňují SVOČ od samého počátku 70. let, kdy po období hluboké stagnace SVOČ v 60. letech nastává v celostátním měřítku oživení vědecké aktivity studentů. Za tuto dobu vzniklo na katedře pedagogiky celkem 90 prací SVOČ. Jednalo se v převážné míře o studie navazující těsně na profilové vědecko-výzkumné úkoly katedry, studie kvalitně zpracované, dokumentované konkrétním výzkumem a vyústující v řadě případů v praktická metodická doporučení. Systematická práce s posluchači v rámci studentského vědeckého kroužku se odráží i ve stoupajícím zájmu posluchačů o tuto formu činnosti. Například v uplynulých 4 letech se každoročně zúčastnilo fakultního kola SVOČ v průměru 12 posluchačů, pedagogická sekce se tím v celofakultním měřítku zařadila mezi sekce nejpočetněji obsazované. Nejde nám však jen o kvantitativní rozvoj studentské vědecké a odborné činnosti. Kvalitu předkládaných prací dokumentují výsledky z celostátních kol. Od školního roku 1974/1975, ve kterém se začínáme zapojovat do celostátních kol, se posluchači naší katedry pravidelně umísťují na některém z prvních míst. Celkem jsme v celostátních kolech získali 4 druhá místa, 5 třetích a navíc i dvě čestná uznání.

Tyto pozitivní výsledky, dosažené ve studentské vědecké a odborné činnosti nás zavazují k tomu, abychom v rámci studentských vědeckých kroužků i v jiných formách vysokoškolské výuky nadále prohlubovali studentovu pracovní aktivitu, učili ho pracovní organizaci, kázní, kooperaci i soustředění sil na společensky závažné a potřebné úkoly.

Jarmila Novotná